

EA SISTEM d.o.o.

Politika upravljanja rizicima

EA SISTEM d.o.o.
18.6.2009

Sukladno odredbama čl. 43. i 53. Zakona o tržištu kapitala (Narodne novine br. 88/08, 146/08 - dalje u tekstu: ZTK) i Pravilnika o organizacijskim zahtjevima za pružanje investicijskih usluga i obavljanje investicijskih aktivnosti i pomoćnih usluga (Narodne novine br. 5/09) Uprava EA SISTEM d.o.o. (u daljnjem tekstu: Društvo) je dana 18. lipnja 2009. godine donijela slijedeći interni akt:

POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

EA SISTEM d.o.o. (dalje u tekstu: Društvo) kao društvo koje pruža i obavlja usluge poslovanje vrijednosnim papirima i pomoćne usluge, sukladno zakonskim odredbama, usvaja

Politiku upravljanja rizicima (u daljnjem tekstu **Politika**) u svezi pružanja usluga poslovanje vrijednosnim papirima i pomoćnih usluga s ciljem internalizacije zakonskih obveza i poduzimanja učinkovitih mjera radi:

- utvrđivanja odgovarajuće, učinkovite i sveobuhvatne politike utvrđivanja značajnih rizika povezanih s uslugama i aktivnostima, poslovnim procesima i sustavima investicijskog društva i, kad je to moguće, utvrđivanja prihvatljivog stupnja rizika
- definiranja ciljeva i općih načela prepoznavanja, preuzimanja i upravljanja rizicima te pravila provođenja postupka ocjenjivanja potrebnog internog kapitala.
- određivanja sklonosti preuzimanju izloženosti pojedinim rizicima, metodologije utvrđivanja i mjerenja odnosno procjenjivanja rizika kojima je investicijsko društvo izloženo ili može biti izloženo u svom poslovanju te postupaka za ovladavanje i praćenje rizika
- utvrđivanja mjera u slučaju odstupanja od primjene usvojenih politika i postupaka te mjera u slučaju kriznih situacija,
- definiranja organizacijska pravila odvijanja procesa upravljanja rizicima, uključujući i njegov opis te pravila rada sustava unutarnjih kontrola

Usvajanjem ove Politike, Društvo želi pokazati svoju opredijeljenost prema odgovornom upravljanju rizicima vezanih uz poslovanje vrijednosnim papirima i pomoćnih usluga koje Društvo pruža u smislu Zakona o tržištu kapitala i relevantnih podzakonskih akata, radi pružanja što kvalitetnijih usluga iz područja djelatnosti klijentima, s ciljem zaštite istih na „best effort“ principima.

Odredbe ove Politike ne zamjenjuju odredbe Etičkog kodeksa Društva, Pravilnika o poslovnoj tajni te drugih internih akata i procedura Društva.

I. POJMOVI I DEFINICIJE

Članak 2.

Pojedini pojmovi u ovoj Politici imaju slijedeće značenje:

Općenito

- (1) **Agencija** je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
- (2) **Zakon** je Zakon o tržištu kapitala („Narodne novine“ broj 88/08, 146/08);
- (3) **Relevantni propisi** u smislu ove Politike su Zakon i pravilnici doneseni temeljem Zakona.

Pozicija i knjiga trgovanja

- (4) **Knjiga trgovanja** obuhvaća pozicije u financijskim instrumentima i robi, a koje se drže s namjerom trgovanja ili da bi se zaštitili određeni elementi knjige trgovanja, pod uvjetom da za te pozicije nema ograničenja s obzirom na njihovu utrživost¹ ili s obzirom na mogućnost zaštite rizika koji iz njih proizlazi. (5) U knjigu trgovanja raspoređuju se i sve stavke koje se u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 39, raspoređuju u kategoriju financijske imovine ili obveza po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka namijenjenu trgovanju.
- (5) **Pozicije koje se drže s namjerom trgovanja** su one pozicije koje investicijsko društvo drži radi preprodaje u kratkom roku, i/ili s namjerom ostvarivanja dobiti u kratkom roku, od stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, ili od drugih promjena cijena ili kamatnih stopa. Iste se računovodstveno prate i vrednuju klasificirane u financijsku imovinu za trgovanje sukladno odredbama MRS 39².
- (6) Pojam "**pozicije**" obuhvaća vlastite pozicije investicijskog društva (*engl. Proprietary positions*), pozicije proizašle iz transakcija na zahtjev klijenata investicijskog društva (*engl. client servicing*) te pozicije proizašle iz poslova održavanja tržišta (*engl. market making*).

---

¹ Likvidnost, u smislu unovčavanja financijskog instrumenta očekivanom dinamikom i u očekivanom vremenu

² Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, (NN 140/06)

Financijski instrumenti:

- (7) **Financijski instrument** označava bilo koji ugovor koji jednoj ugovornoj strani donosi financijsku imovinu, a drugoj ugovornoj strani financijsku obvezu ili vlasnički instrument
- (8) **Izvedeni financijski instrumenti** su:
1. Izvedeni financijski instrumenti na kamatnu stopu:
    - a. jednovalutni kamatni "swap" ugovori (*engl. single-currency interest rate swaps*),
    - b. "swap" ugovori osnove (*engl. basis swaps*),
    - c. kamatni forward ugovori,
    - d. kamatni futures ugovori,
    - e. kupljene kamatne opcije,
    - f. ostali izvedeni financijski instrumenti na kamatnu stopu;
  2. Izvedeni financijski instrumenti na valutu i:
    - a. međuvalutni kamatni swap ugovori (*engl. cross-currency interest rate swaps*),
    - b. valutni forward ugovori,
    - c. valutni futures ugovori,
    - d. kupljene valutne opcije,
    - e. ostali izvedeni financijski instrumenti na valutu;
  3. Ugovori koji su po svojim karakteristikama slični onima iz podtočaka a. do e. točke 1. i podtočaka a. do d. točke 2. ovog stavka, a koji se odnose na druge referentne varijable ili indekse, uključujući minimalno izvedene financijske instrumente iz članka 3. stavka 1. točke 2. podtočke d. Zakona o tržištu kapitala (NN 88/08)
- (9) **Neuvršteni izvedeni instrumenti** (OTC, *engl. over the counter derivative instruments*) su instrumenti iz stavka 2. ovog članka kojima se ne trguje posredovanjem središnje druge ugovorne strane (osim izvedenih instrumenata za prijenos kreditnog rizika, dalje: kreditne izvedenice).
- (10) **Zamjenjiv vrijednosni papir** (*engl. convertible security*) je vrijednosni papir koji imatelju daje pravo zamjene istog za drugu vrstu vrijednosnog papira.
- (11) **Repo ugovor** i **obratni repo ugovor** predstavlja ugovor koji ispunjava sljedeće kriterije:
1. prema tom ugovoru, investicijsko društvo ili njegova druga ugovorna strana, prenose vrijednosne papire ili robu ili zajamčena prava koja se odnose na pravo vlasništva s naslova tih vrijednosnih papira ili robe (pri čemu navedeno pravo garantira uređeno tržište, MTP ili priznata burza koja drži prava nad tim vrijednosnim papirima ili robom);
  2. ugovorom se investicijskom društvu ne dopušta da, uz obvezu otkupa, prenese ili založi određeni vrijednosni papir ili robu (ili zamjeni istovjetnim vrijednosnim papirima ili robom) na ili kod više od jedne ugovorne strane u isto vrijeme, po određenoj cijeni na određeni budući datum koji je odredio ili će odrediti prenositelj. Repo ugovor za investicijsko društvo predstavlja ugovor koji ispunjava navedene kriterije i u skladu s kojim investicijsko društvo prodaje vrijednosne papire ili robu. Obratni repo ugovor za investicijsko društvo predstavlja ugovor koji ispunjava nabrojene kriterije i u skladu s kojim investicijsko društvo kupuje vrijednosne papire ili robu.

- (12) **Ugovor o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe od druge ugovorne strane i ugovor o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani** (*engl. securities or commodities lending and securities or commodities borrowing*) predstavlja svaki ugovor u skladu s kojim investicijsko društvo ili njegova druga ugovorna strana, prenose vrijednosne papire ili robu u zamjenu za odgovarajući kolateral te uz obvezu da će ona ugovorna strana koja je pozajmila vrijednosne papire ili robu, vratiti istovjetne vrijednosne papire ili robu na neki budući datum ili kad to od nje zatraži prenositelj.

Transakcije

- (13) **Transakcije financiranja vrijednosnih papira** znače pozajmljivanje dionica ili drugih financijskih instrumenata, repo ugovore ili reverse repo ugovore, ili druge transakcije koje uključuju kupnju vrijednosnog papira i njegovu ponovnu prodaju (*buy-sell back transakcije*) ili druge transakcije koje uključuju prodaju vrijednosnog papira i njegovu ponovnu kupnju (*sell-buy back transakcije*)
- (14) **Transakcije s dugim rokom namire** (*engl. long settlement transactions*) su transakcije kod kojih se jedna ugovorna strana obvezuje isporučiti vrijednosni papir, robu ili stranu valutu, u zamjenu za novčana sredstva, druge financijske instrumente ili robu, ili obrnuto, na datum namire ili isporuke, pri čemu je ugovorom određeno razdoblje izmjenu datuma trgovanja i datuma namire razdoblje duže od:
1. razdoblja koje predstavlja tržišni standard za tu određenu transakciju, ili
  2. pet radnih dana nakon datuma ugovaranja transakcije, ovisno o tome koje je od dva navedena vremenska razdoblja kraće.
- (15) **Maržne transakcije** (*engl. margin lending transactions*) su transakcije kod kojih investicijsko društvo odobrava kredit za kupnju, prodaju, držanje, pokrivanje troškova financiranja pri pozajmljivanju vrijednosnih papira ili za trgovanje vrijednosnim papirima, pri čemu takve transakcije ne uključuju druge vrste kredita, a koje su osigurane kolateralom u obliku vrijednosnih papira.

Institucije vezane uz kreditni rejting

- (16) **Vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika** (*engl. External Credit Assessment Institution ECAI*, dalje: VIPKR) je subjekt koji izranuje procjene kreditne sposobnosti, odnosno kreditne rejtinge drugih subjekata. Priznata VIPKR je VIPKR čije kreditne rejtinge mogu upotrebljavati investicijska društva za izračun kapitalnog zahtjeva, a koje je za tu namjenu prethodno priznala Agencija, te se nalazi na Popisu objavljenom na internet stranici Agencije.
- (17) **Agencija za kreditiranje izvoza** (*engl. Export Credit Agencies – ECA*, dalje: AKI) je agencija koja podržava fizičke osobe i pravne osobe u privatnom vlasništvu iz države u kojoj AKI ima sjedište u njihovim izvoznim aktivnostima. AKI odobrava kredite osigurane državnim jamstvima i daje jamstva i odgovarajuća osiguranja koja pokrivaju rizik u trgovini robom i

uslugama te politički rizik države dužnika. Većina razvijenih zemalja imaju najmanje jednu AKI, kojom najčešće upravlja država ili je u njezinom vlasništvu. AKI objavljuju kreditne procjene subjekata koje mogu koristiti investicijska društva za izračun kapitalnog zahtjeva, ako je udovoljeno odredbama propisanim ovom Politikom.

Kategorija subjekata

- (18) **Institucija** je kreditna institucija ili investicijsko društvo.
- (19) **Središnja država** uključuje državne jedinice koje se financiraju iz državnog proračuna. U Republici Hrvatskoj središnjom državom smatraju se tijela državne vlasti koja se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske, i to:
- tijela zakonodavne vlasti Republike Hrvatske,
  - tijela izvršne vlasti Republike Hrvatske,
  - ustavni sud, tijela sudbene vlasti i pravosudna Republike Hrvatske.
- Popis tijela zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti Republike Hrvatske objavljen je u Katalogu tijela javne vlasti na internetskoj stranici Hidre ([www.hidra.hr/Dokumentacija/Katalozi tijela javne vlasti](http://www.hidra.hr/Dokumentacija/Katalozi_tijela_javne_vlasti)).
- (20) **Lokalna i područna (regionalna) samouprava** uključuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U Republici Hrvatskoj jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave smatraju se županije, uključujući Grad Zagreb, gradovi i općine, predstavnička tijela županija, gradova i općina te njihova izvršna tijela. Kod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvan Republike Hrvatske, ova kategorija uključuje vjerske zajednice ako imaju pravo prikupljati poreze.
- (21) **Javna državna tijela** (*engl. Public Sector Enterprises, PSE*) su neprofitna administrativna Tijela odgovorna središnjoj državi, lokalnim i područnim (regionalnim) tijelima, te neprofitne pravne osobe za čije obveze jamči država, a mogu uključivati i tijela samouprave u skladu s određenim zakonom, a koja podliježu nadzoru države. Na području Republike Hrvatske **javna državna tijela koja imaju "tretman države"** smatraju se:
1. Agencija,
  2. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka,
  3. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave,
  4. Državni ured za reviziju,
  5. Fond za naknadu oduzete imovine,
  6. 6. Fond za razvoj i zapošljavanje,
  7. Fond za regionalni razvoj,
  8. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo,
  9. Hrvatska banka za obnovu i razvitak,
  10. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje,
  11. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje,
  12. Hrvatski zavod za zapošljavanje,
  13. Hrvatski fond za privatizaciju,
  14. Središnji registar osiguranika,
  15. Hrvatske autoceste d.o.o,

16. Hrvatske ceste d.o.o, i
17. Hrvatske vode d.o.o.

Neprofitne pravne osobe javnog sektora za čije obveze jamči Republika Hrvatska u djelatnosti obrazovanja, znanosti, kulture, zaštite okoliša, prometa i veza, zdravstva i socijalne skrbi i sličnih djelatnosti te diplomatska predstavništva, imaju »tretman institucije«. Javna državna tijela iz treće države mogu imati samo »tretman institucije« koji je propisalo tijelo nadležno za nadzor iz te treće države.

(22)**Mala i srednja društva** (*engl. Small and Medium Sized Entity – SME*, dalje: MSD) su trgovačka društva (uključujući obrtnike) koja samostalno obavljaju gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu, neovisno o njihovom pravnom obliku. Kako bi se trgovačko društvo uključilo u ovu kategoriju, podaci moraju zadovoljavati dva od tri sljedeća kriterija:

1. ukupna aktiva iznosi do 130 milijuna kuna,
2. prihod iznosi do 260 milijuna kuna,
3. imaju do 250 zaposlenika.

Dodatni uvjet koji je potrebno zadovoljiti da bi se trgovačko društvo moglo svrstati u ovu kategoriju, jest da navedene vrijednosti za MSD i s njim povezana društva ne prelaze navedene kriterije. Ispunjavanje ovog uvjeta računa se na sljedeći način:

- i. ako se radi o društvima s 25% do 50% glasačkih prava u MSD, ili društvima u kojima MSD ima 25% do 50% glasačkih prava, podaci povezanog društva proporcionalno se uključuju u izračun kriterija za udovoljavanje definiciji MSD,
- ii. ako se radi o povezanim društvima s više od 50% glasačkih prava u MSD, ili društvima u kojima MSD ima više od 50% glasačkih prava, podaci povezanih društava se uključuju u cjelokupnom iznosu u izračun kriterija za uključivanje u kategoriju MSD.

(23)**Središnje banke**, uključuju Europsku centralnu banku ako drukčije nije navedeno, te Hrvatsku narodnu banku i središnje banke drugih država.

Potraživanja

(24)**Dospjela nenaplaćena potraživanja** su izloženosti kod kojih je utvrđeno kašnjenje u plaćanju duže od 90 dana. Neovisno odnosi li se kašnjenje duže od 90 dana na dio ili cjelokupno potraživanje, cjelokupno potraživanje smatra se dospjelim nenaplaćenim potraživanjem.

(25)**Visokorizična potraživanja** su ulaganja investicijskog društva u društva s visokoprofitabilnim projektima visokog stupnja rizika (*engl. venture capital firms*) i kapitalna ulaganja u društva kojima se ne trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi (*engl. private equity investment*), ako se radi o sljedećim poslovima:

1. ulaganja investicijskog društva u društva s visokoprofitabilnim projektima visokog stupnja rizika uglavnom podrazumijevaju ulaganja u osnivački kapital MSD-a, te kapital »nedavno osnovanih« društava koja ga nisu u mogućnosti pribaviti preko tržišta kapitala,
2. kapitalna ulaganja investicijskog društva u društva s ograničenom odgovornošću kojima se ne trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, ako se ona odnose

na razvoj novih proizvoda i tehnologija, nagli rast društva, troškove spajanja ili pripajanja društva, odnosno jačanje bilance društva i slično.

Ostalo

(26)**Pokrivene obveznice** (*engl. covered bonds*) su obveznice čije je izdavanje regulirano posebnim zakonom države izdavatelja, a koje ispunjavaju sljedeće kriterije:

1. radi zaštite prava vlasništva, izdavatelj pokrivenih obveznica može biti samo kreditna institucija koja podliježe nadzoru nadležnog tijela,
2. sredstva koja su dobivena iz prodaje pokrivenih obveznica moraju biti plasirana u imovinu koja pruža dovoljno pokriće za obveze koje proizlaze iz pokrivenih obveznica u njihovom cjelokupnom roku dospijeća,
3. pokrivene obveznice moraju biti kolateralizirane i dozvoliti preferencijalno pravo vlasniku pokrivenih obveznica da u slučaju stečaja ili likvidacije izdavatelja, ima prioritet u naplati glavnice i kamate.

Pokrivene obveznice moraju biti uvrštene na popis pokrivenih obveznica, koji uključuje i listu ovlaštenih izdavatelja i vrstu kolaterala, a koji članice EU dostavljaju Komisiji EU, koja iste podatke prosljeđuje ostalim članicama EU.

(27)**Materijalna imovina** obuhvaća:

1. zemljišta i zgrade koje investicijsko društvo koristi za svoje potrebe,
2. postrojenja i strojeve,
3. ostalu ugrađenu opremu, alate i opremu, te
4. predujmove za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi.

II. RIZICI KOJIMA JE DRUŠTVO IZLOŽENO

A. OPERATIVNI RIZIK

Članak 3. Definicija operativnog rizika

Operativni rizik je rizik gubitka zbog pogrešaka, prekida ili šteta uzrokovanih neadekvatnim internim procesima, osobama, sustavima ili vanjskim događajima uključujući i rizik izmjene pravnog okvira.

Članak 3. Cilj upravljanja operativnim rizikom

Ciljevi upravljanja operativnim rizikom u Društvu su slijedeći:

1. Procjena izloženosti Društva i određivanja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike

2. Kontinuirano praćenje internih procesa i sustava s ciljem identifikacije, kontrole, prevencije i ublažavanju izloženosti
3. Učinkovita evidencija gubitaka nastalih uslijed izloženosti operativnom riziku tj. nastanka određenih štetnih događaja
4. Stvaranje pretpostavki za predlaganja korektivnih mjera s ciljem smanjena izloženosti Društva operativnim rizicima

Članak 4. Procjena izloženost i određivanje kapitalnog zahtjeva za operativne rizike

Prema Pravilniku o adekvatnosti kapitala investicijskih društava definirana su tri osnovna pristupa za procjenu i mjerenje operativnog rizika odnosno izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pokriće operativnog rizika, a koje je moguće i kombinirati. To su:

1. jednostavni pristup,
2. standardizirani pristup i,
3. napredni pristup.

Razlikuju sa stajališta složenosti izračuna, s time da se s njegovim povećanjem povećava preciznost izračuna kapitalnog zahtjeva, a time i njegova veličina.

Društvo određuje da će za mjerenje/procjenu operativnog rizika koristiti jednostavni pristup, ali će razvijati pretpostavke za upravljanje operativnim rizikom i izračun kapitalnih zahtjeva korištenjem standardiziranog pristupa.

Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja.

Ako je bilo koji od tri posljednja relevantna pokazatelja negativan ili jednak nuli, neće se uključiti u izračun trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja te se trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja računa na način da se zbroj pozitivnih relevantnih pokazatelja podijeli s brojem pozitivnih relevantnih pokazatelja.

Relevantni pokazatelj se računa u skladu s čl.109. Pravilnika o adekvatnosti kapitala investicijskih društava, prema kojem je relevantni pokazatelj jednak zbroju sljedećih elemenata s njihovim pozitivnim ili negativnim predznakom:

1. Neto kamatni prihod
2. Neto prihod od provizija i naknada
3. Prihodi od vlasničkih financijskih instrumenata osim prihoda od ulaganja u zajedničke pothvate, pridružena društva i podružnice
4. Dobit (gubitak) od aktivnosti trgovanja u kategoriji financijske imovine/obveza koja se vrednuje po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka³
5. Realizirani dobiti (gubici) u kategoriji financijske imovine/obveza koja se ne vrednuje po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka

---

³ Pozicije knjige trgovanja klasificirane kao financijska imovina za trgovanje

6. Dobici (gubici) koji su proizašli iz transakcija zaštite
7. Neto tečajne razlike
8. Ostali operativni prihodi
9. Troškovi izdvajanja poslovanja ako je pružatelj usluga matično ili ovisno društvo investicijskog društva ili ovisno društvo investicijskom društvu matičnog društva

Stavke koje se prema navedenom članku ne uključuju u izračun relevantnog pokazatelja su:

1. Izvanredni prihodi
2. Prihodi po osnovu ugovora o osiguranju
3. Realizirani dobiti (gubici) u kategoriji financijske imovine/obveza koja se drži do dospijeca (pozicije iz knjige pozicija kojima se ne trguje)

Relevantni pokazatelj računa se na osnovi revidiranih podataka za dvanaestomjesečno razdoblje koje završava na kraju poslovne godine, a kada za izračun relevantnog pokazatelja nisu dostupni revidirani podaci mogu se koristiti nerevidirani podaci.

Članak 5. Kontinuirano praćenje internih procesa i sustava

Kako bi se efikasno upravljalo operativnim rizikom potrebno je kontinuirano pratiti interne procese i sustave s ciljem sprječavanja nastanka gubitaka za Društvu. U skladu s time Risk Manager će najmanje jednom godišnje skupno analizirati:

1. Interne procedure i sustave koje Društvo koristi
2. Podatke prikupljene od strane zaposlenih korištenjem metode samoprocjene
3. Uzroke nastanka i mogućnosti sprječavanja analizom gubitaka nastalih tijekom godina uslijed izloženosti operativnom riziku

Na temelju navedene analize skupnih podataka, Risk Manager će u pismenom obliku sastaviti prijedlog korektivnih mjera Upravi Društva.

Članak 6. Učinkovita evidencija gubitaka nastalih uslijed izloženosti operativnom riziku tj. nastanka određenih štetnih događaja

Kako bi se povećala učinkovitost upravljanja operativnim rizicima, svi gubici nastali u Društvu uslijed izloženosti istome evidentirati će se u zato kreiranu bazu podataka prema vrsti događaja, a u skladu sa slijedećom podjelom:

1. Unutrašnja prijevarena
2. Vanjska prijevarena

3. Rad zaposlenika i uvjeti rada
4. Klijenti, partneri, proizvodi i poslovna praksa
5. Štete na nekretninama
6. Poslovni prekidi i sistemske greške
7. Izvršenja, dostave i upravljanje procesima

Navedeni će se gubitci evidentirati najkasnije jedan dan po nastanku štetnog događaja te će o njihovom nastanku u istom vremenskim roku u pisanom obliku biti obaviješteni Risk Manager. Risk Manager će najkasnije na slijedećoj sjednici istoga detaljno analizirati navedeni štetni događaj, s posebnim naglaskom na uzroke i posljedice njegova nastanka te predložiti mjere za otklanjanje mogućnosti ponavljanja istog.

Članak 7. Samoprocjena od strane zaposlenih koji sudjeluju u pojedinim internim procesima i sustavima

S ciljem što pravodobnijeg uočavanja mogućnosti nastanka gubitaka uslijed izloženosti operativnom riziku, svi zaposlenici poduzeća će najmanje jednom godišnje ispuniti za to namijenjen upitnik u kojem će navesti probleme koje su uočili prilikom obavljanja poslova iz svog djelokruga rada, a koji bi mogli dovesti do gubitaka za Društvo te predložiti mjere za njihovo uklanjanje.

Pored toga, zaposlenici imaju obvezu evidencije nastanka svih gubitaka nastalih uslijed izloženosti operativnom riziku vezane uz članak 6. ove Politike.

Članak 8. Stvaranje pretpostavki za predlaganja korektivnih mjera

Najvažniji cilj Odbora za upravljanje rizicima je adekvatnim sustavom kontrole i praćenja smanjiti vjerojatnost nastanka rizičnog događaja i iznosa gubitka uslijed operativnog rizika. U skladu s time, Društvo koristi učinkovit sustav internih kontrola koje služe za smanjivanje potencijalne izloženosti operativnim rizicima, a koji se u području operativnog rizika odnosi prije svega na kontinuirano praćenje procesa i sustava te analize podataka prikupljenih od strane izravnih sudionika u istima, a s ciljem sprječavanja nastanka gubitaka za Društvo

Članak 9. Korištenje osiguranja za zaštitu od operativnog rizika

Kao instrument zaštite od operativnog rizika Društvo će koristiti, shodno vlastitoj procjeni i dostupnosti, i različite proizvode osiguravajućih društava:

1. Dugoročne tipove ugovornih osiguranja koja služe u zaštiti Banke protiv operativnog gubitaka.
2. Nove proizvode osiguravajućih društava koji su dizajnirani kao zaštita od nekih učestalih oblika operativnog rizika.

B. TRŽIŠNI RIZICI

Članak 10. Definicija tržišnih rizika

Prema Zakonu o tržištu kapitala pod tržišnim rizicima podrazumijevaju se: **pozicijski rizik, rizik namire i rizik druge ugovorne strane, rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti, valutni rizik i robni rizik.**

Od navedenih rizika društvo je izloženo riziku namire, riziku druge ugovorne strane, riziku prekoračenja dopuštenih izloženosti te valutnom riziku.

Članak 11. Ciljevi upravljanja tržišnim rizicima

Ciljevi upravljanja tržišnim rizicima u Društvu su slijedeći:

1. Procjena izloženosti Društva i određivanja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike
2. Kontinuirano praćenje internih procesa i sustava s ciljem identifikacije, kontrole, prevencije i ublažavanju izloženosti
3. Učinkovita evidencija gubitaka nastalih uslijed izloženosti operativnom riziku tj. nastanka određenih štetnih događaja
4. Stvaranje pretpostavki za predlaganja korektivnih mjera s ciljem smanjena izloženosti Društva operativnim rizicima

POZICIJSKI RIZIK

Članak 12.

Pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta ili, u slučaju izvedenog financijskog instrumenta, iz promjene cijene odnosne varijable. Pozicijski rizik dijeli se na:

1. opći pozicijski rizik – rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta uslijed promjene razine kamatnih stopa ili većih promjena na tržištu kapitala neovisno o bilo kojoj specifičnoj karakteristici tog financijskog instrumenta⁴,
2. specifični pozicijski rizik – rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta uslijed činjenica vezanih uz njegova izdavatelja, odnosno u slučaju izvedenog financijskog instrumenta, činjenica u svezi izdavatelja temeljnog financijskog instrumenta⁵.

Prema Pravilniku o adekvatnosti kapitala, kapitalni zahtjevi za pozicijski rizik se računaju za pozicije u knjizi trgovanja koja, prema istome, obuhvaća pozicije u financijskim instrumentima i robi koje se drže s namjerom trgovanja ili da bi se zaštitili određeni elementi knjige trgovanja, pod uvjetom da za te pozicije nema ograničenja s obzirom na njihovu utrživost ili s obzirom na mogućnost zaštite rizika koji iz njih proizlazi. Ukoliko Društvo nema instrumenata koji podliježu evidenciji u knjizi trgovanja, proizlazi da isto nije izloženo pozicijskom riziku u skladu s čime ne postoje kapitalni zahtjevi za navedeni rizik kao ni potreba za upravljanje istim. Ukoliko će Društvo formirati knjigu trgovanja instrumenata koji podliježu evidenciji u knjizi trgovanja, za iste će pratiti, mjeriti i upravljati pozicijskim rizikom.

RIZIK NAMIRE

Članak 13. Definicija rizika namire

Rizik namire je rizik gubitka koji proizlazi iz neispunjavanja obveza druge ugovorne strane na temelju pozicija iz knjige trgovanja.

Članak 14. Određivanje kapitalnih zahtjeva za rizik namire

Prema Pravilniku o adekvatnosti kapitala rizik namire se odnosi na pozicije u knjizi trgovanja. Ukoliko Društvo nema instrumenata koji podliježu evidenciji u knjizi trgovanja, proizlazi da za

---

⁴ Sistematski odnosno ne diverzificirajući rizik

⁵ Specifični odnosno diverzificirajući rizik

navedeni rizik ne postoje kapitalni zahtjevi. Ukoliko će Društvo formirati knjigu trgovanja instrumenata koji podliježu evidenciji u knjizi trgovanja, za iste će pratiti, mjeriti i upravljati rizikom namire.

RIZICI POVEZANI ZA KUPNJOM VRIJEDNOSNIH PAPIRA BEZ POKRIĆA NA RAČUNU KLIJENTA

Članak 15. Opće odredbe

Prema Statutu Društva značajnim klijentima dozvoljena je kupnja vrijednosnih papira bez pokrića sredstvima na računu klijenta. Kako bi se zaštitili ostali klijenti Društva Statutom je propisano da se:

1. Takve transakcije mogu odobriti samo u slučaju da za iste postoje rezervirana sredstva Društva
2. Prije njihova provođenja potrebna je suglasnost jednog od članova ili predsjednika Uprave Društva
3. Klijent kojem je omogućena takva transakcije se mora obvezati da će u roku pet radnih dana doznačiti potrebna sredstva na račun Društva
4. U slučaju da klijent ne doznači, u roku pet dana, na račun Društva, sredstva koje je isto upotrijebilo za provođenje transakcije kupnje vrijednosnih papira bez pokrića na računu klijenta, Društvo ima pravo namiriti potrebna sredstva prodajom vrijednosnih papira koji su bili predmet navedene transakcije
5. U slučaju da prodajom vrijednosnih papira iz točke 4. ovog članka nije namirena cijela vrijednost transakcije iz ovog članka Društvo ima pravo prodati i druge vrijednosne papire klijenta koji su registrirani s Društvom na ime klijenta, a sve s ciljem namirenja novčane tražbine po ranije kupljenim vrijednosnim papirima i time zaštite ostalih klijenata Društva.

Članak 16. Utvrđivanje rizika u slučaju kupnje vrijednosnih papira bez pokrića na računu klijenta

Iako prema Pravilniku o adekvatnosti kapitala ne postoje kapitalni zahtjevi za rizik namire u transakcijama iz članka 15. ove Politike, Društvo smatra da postoji realna opasnost nastanka gubitka provođenjem istih⁶. Iz tog razloga se ovom Politikom propisuje da je, u slučaju transakcije kupnje vrijednosnih papira bez pokrića na računu klijenta koje nisu namirene u roku od 5 ili više radnih dana od provođenja iste, Društvo dužno izračunati izloženost riziku

---

⁶ Uslijed promjene cijena financijskih instrumenata kupljenih bez pokrića na računu klijenata, gdje bi se uslijed prisilnog zatvaranja pozicije u ime klijenta a za račun Društva mogao ostvariti kapitalni gubitak na takvoj transakciji

namire te uvećati kapitalne zahtjeve, utvrđene temeljem Pravilnika o adekvatnosti kapitala, u skladu s odredbama ovog članka.

Izloženost riziku namire vezanom uz transakcije iz članka 15. ovog Zakona se računa kao razlika između ugovorene cijene namire za određeni dužnički, vlasnički ili robni instrument, te valutu i njezine tekuće tržišne vrijednosti, ali samo onda kad ta razlika čini gubitak za investicijsko društvo.

Kapitalni zahtjev za rizik namire iz članka 15. ovog Zakona izračunava se tako da se izloženost investicijskog društva, izračunata u skladu sa prethodnim odlomkom ovog članka pomnoži odgovarajućim faktorom iz Tablice:

Broj radnih dana nakon datuma isporuke/dostave ili datuma predviđenog za ispunjenje obveze	Faktor u %
1-15	8
16-30	50
31-45	75
46 ili više	100

Članak 18. Postupanje u slučaju s nenamirnom transakcijom kupnje bez sredstava na računu klijenata

U slučaju da klijent ne doznači, u roku pet dana, na račun Društva, sredstva koje je isto upotrijebilo za provođenje transakcije kupnje vrijednosnih papira bez pokrića na računu klijenta, Društvo ima pravo namiriti potrebna sredstva prodajom vrijednosnih papira koji su bili predmet navedene transakcije.

Klijent koji nije izvršio svoju obvezu vezanu iz transakcije iz članka 15. ove Politike biti će evidentiran u posebnom dokumentu te će mu više neće biti moguće dati odobrenje za kupnju vrijednosnih papira bez sredstava na računu klijenata.

U slučaju da prodajom vrijednosnih papira iz točke 4. članka 15. nije namirena cijela vrijednost transakcije iz ovog članka Društvo ima pravo prodati i druge vrijednosne papire klijenta

Članak 17. Kontinuirano praćenje transakcije kupnje bez sredstava na računu klijenta

Kako bi se efikasno upravljalo rizicima povezanim s transakcijama iz članka 15. ove Politike, sve takve transakcije će se evidentirati u posebnom dokumentu kojem će biti navedeni podaci o svakoj pojedinoj s posebnim naglaskom na transakcije iz članka 15. koje nisu namirene na vrijeme.

Risk Manager⁷ će navedeni će dokument naveden u prethodnom odlomku ovog članka te dokument iz članka 18. detaljno proučiti najmanje jednom mjesečno te utvrditi koliki je iznos gubitka u poslovnoj godini Društvo pretrpilo zbog kašnjenja s namirom vezanom uz transakcije iz članka 15. ove Politike.

U slučaju da gubitak uzrokovan nenamirom transakcija iz članka 15. iznosi više od 0,5% osnovnog kapitala Društva, isto će do trenutka kada se gubitak smanji na zadani okvir, onemogućiti provođenje transakcije kupnje vrijednosnih papira bez sredstava na računu klijenata te o istome obavijestiti članove Uprave i Predsjednika Uprave Društva.

RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE

Članka 18. Definicija rizika druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane je rizik gubitka koji proizlazi iz neispunjavanja obveza druge ugovorne strane na temelju pozicija iz knjige trgovanja. Pri tome je Društvo dužno izračunavati izloženost riziku druge ugovorne strane za sljedeće pozicije iz knjige trgovanja:

1. neuvršteni izvedeni financijski instrumenti;
2. kreditne izvedenice,
3. repo ugovori, obratni repo ugovori i ugovori o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane,
4. maržne transakcije,
5. transakcije s dugim rokom namire.

Članak 19. Određivanje kapitalnih zahtjeva za rizik druge ugovorne strane

Ukoliko Društvo nema instrumenata koji podliježu evidenciji u knjizi trgovanja, kao niti instrumente navedene u članku 18. Ove Politike, proizlazi da isto nije izloženo riziku namire u skladu s čime ne postoje kapitalni zahtjevi za navedeni rizik kao ni potreba za upravljanje istim.

Ukoliko pak Društvo konstituira knjigu za trgovanje financijskim instrumentima koji se drže za kratkoročno trgovanje, za iste će pratiti, utvrđivati i izračunavati kapitalne zahtjeve za rizik druge ugovorne strane sukladno odredbama Članka 18. Pravilnika o adekvatnosti kapitala.

---

⁷ Risk Manager koji najmanje jednom polugodišnje podnosi detaljan izvještaj o načelnim pitanjima, stanju, problemima i perspektivama upravljanja rizikom, članovima Uprave i Nadzornog odbora.

RIZIK PREKORAČENJA DOPUŠTENIH IZLOŽENOSTI

Članak 19. Definicija pojmova i opće odredbe

- (1) Izloženost investicijskog društva prema osobi ili grupi povezanih osoba proizlazi iz stavki imovine i/ili izvanbilančnih stavki prema toj osobi ili grupi povezanih osoba.
- (2) Velika izloženost investicijskog društva je izloženost prema osobi ili grupi povezanih osoba koja je jednaka ili prelazi **10%** kapitala investicijskog društva.

- (3) Osobe u posebnom odnosu s investicijskim društvom prema kojima može nastati ili bi se povećala izloženost su osobe iz članka 4. točke 11. i 12. Zakona o tržištu kapitala, odnosno:

Članak 4. Točka 11. : Relevantna osoba u odnosu na investicijsko društvo je:

1. osoba na rukovodećoj poziciji u investicijskom društvu, osoba s vlasničkim udjelima ili vezani zastupnik investicijskog društva,
2. osoba na rukovodećoj poziciji ili osoba s vlasničkim udjelima u svakom vezanom zastupniku investicijskog društva,
3. zaposlenik investicijskog društva ili zaposlenik vezanog zastupnika investicijskog društva, kao i svaka druga fizička osoba čije su usluge stavljene na raspolaganje i u nadležnosti su investicijskog društva ili vezanog zastupnika investicijskog društva i koja je uključena u investicijske usluge i aktivnosti koje investicijsko društvo pruža i obavlja,
4. fizička osoba koja je izravno uključena u pružanje usluga investicijskom društvu ili njegovom vezanom zastupniku na temelju sporazuma o izdvajanju poslovnih procesa, sa svrhom pružanja i obavljanja investicijskih usluga i aktivnosti.

definira i Osobu s kojom je relevantna osoba u rodbinskoj vezi te ju izjednačuje sa osobom u posebnom odnosu sa investicijskim društvom⁸.

- (4) **Grupi povezanih osoba** čine dvije ili više pravnih ili fizičkih osoba koje, ako se ne dokaže drugačije, za investicijsko društvo predstavljaju jedan rizik, jer:
1. jedna od njih ima, izravno ili neizravno, kontrolu nad drugom odnosno drugima ili
  2. su međusobno povezane na način da postoji velika vjerojatnost da uslijed pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe može doći do

⁸ Članak 4. Točka 12. Zakona tako kaže da je rodbinska veza utvrđena kao:

1. bračni drug relevantne osobe ili bilo koja osoba koja se po nacionalnom pravu smatra izjednačenom s bračnim drugom,
2. uzdržavano dijete ili pastorak relevantne osobe,
3. bilo koji drugi srodnik relevantne osobe, koji je s relevantnom osobom proveo u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana od datuma predmetne osobne transakcije.
- 4.

pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne ili više drugih osoba, a između njih postoji mogućnost prijenosa gubitka, dobiti ili kreditne sposobnosti.

Pored toga, grupu povezanih osoba čine sve osobe a kojima su prethodno navedene u rodbinskoj vezi⁹.

- (5) Osobe u posebnom odnosu s investicijskim društvom prema kojima može nastati ili bi se povećala izloženost su osobe iz stavka 3. ovoga Članka

Članak 19. Definicija rizika prekoračenja dopuštenih izloženosti

Rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti je rizik gubitka zbog prekoračenja izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba na temelju pozicija iz knjige trgovanja.

Članak 20. Određivanje kapitalnog zahtjeva za rizik prekoračenja dopuštene izloženosti

U skladu s odredbama Zakona o tržištu kapitala, članak 193. Stavak 3. investicijsko društvo je dužno nadzirati i kontrolirati velike izloženosti te izraditi i primjenjivati interne politike i procedure kojima će definirati način identificiranja, evidentiranja i praćenja velikih izloženosti iz knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje. No prema odredbama Pravilnika o adekvatnosti kapitala Društvo je dužno udovoljiti kapitalnim zahtjevima vezanim iz rizik prekoračenja najveće dopuštene izloženosti samo za pozicije iz knjige trgovanja. Kako Društvo nema pozicija u knjizi trgovanja ne postoje kapitalni zahtjevi za navedeni rizik, ali postoji obveza Društva za i kontrolirati velike izloženosti te izraditi i primjenjivati interne politike i procedure kojima će definirati način identificiranja, evidentiranja i praćenja velikih izloženosti iz knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje.

Članak 21. Procjena izloženosti riziku prekoračenja dopuštenih izloženosti

Iako prema Pravilniku o adekvatnosti kapitala ne postoje kapitalni zahtjevi za rizik prekoračenja izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba na temelju pozicija koje se ne nalaze u knjige trgovanja, Društvo smatra da postoji realna opasnost nastanka

---

⁹ 1. Kao: bračni drug relevantne osobe ili bilo koja osoba koja se po nacionalnom pravu smatra izjednačenom s bračnim drugom,

1. uzdržavano dijete ili pastorak relevantne osobe,
2. bilo koji drugi srodnik relevantne osobe, koji je s relevantnom osobom proveo u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana od datuma predmetne osobne transakcije iz stavka 1. članka 4. Zakona o tržištu kapitala i s njima povezane osobe na način iz članka 4. točke 12. Zakona o tržištu kapitala

3.

gubitka uslijed prevelike izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u skladu s time Društvo donosi odluku o granicama najveće dopuštene izloženosti.

Članak 22. Granica najveće dopuštene izloženosti prema osobi ili grupi povezanih osoba

- (1) Granica najveće dopuštene izloženosti investicijskog društva prema osobi ili grupi povezanih osoba iz članka 19. Stavka 3. Ovog Pravilnika ne smije prelaziti 25% kapitala investicijskog društva.
- (2) Iznimno od ove odredbe, izloženost investicijskog društva prema osobi ili grupi povezanih osoba, ako su to osobe iz članka 19. Stavka 5. ovog Pravilnika, ne smije prelaziti 10% kapitala investicijskog društva.
- (3) Iznimno od stavka 1. i 2. ovog članka, ako su osobe ili grupa povezanih osoba matično ili ovisno društvo investicijskog društva i/ili jednog ili više ovisnih društava tog matičnog društva, izloženost investicijskog društva prema osobi ili grupi povezanih osoba ne smije prelaziti 20% kapitala investicijskog društva.

Članak 23. Granica ukupne izloženosti Društva

- (1) Ukupna izloženost investicijskog društva prema osobi ili grupi povezanih osoba izračunava se kao zbroj izloženosti iz knjige trgovanja i izloženosti iz knjige pozicija kojima se ne trguje.
- (2) Zbroj ukupnih velikih izloženosti investicijskog društva ne smije prelaziti 800% kapitala investicijskog društva.
- (3) Zbroj ukupnih izloženosti prema osobama u posebnom odnosu s investicijskim društvom ne smije prelaziti 50% kapitala investicijskog društva.

Članak 24. Obveza društva

(1) Investicijsko društvo mora u svakom trenutku biti usklađeno s ograničenjima propisanim ovim člankom 22. I 23. Ove Politike.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka investicijsko društvo može prekoračiti najveću dopuštenu izloženost iz ovog članka, ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

1. izloženost prema određenoj osobi ili grupi povezanih osoba koja proizlazi iz knjige pozicija kojima se ne trguje ne prelazi ograničenja iz članka 22. I 23. Ove Politike, odnosno da prekoračenje proizlazi isključivo i u cijelosti iz pozicija knjige trgovanja,
2. investicijsko društvo zadovoljava dodatni kapitalni zahtjev za svako prekoračenje dopuštenih izloženosti sukladno članku 182. Zakona o tržištu kapitala,
3. ako je od dana prekoračenja proteklo najviše deset dana, zbroj izloženosti investicijskog društva prema osobi ili grupi povezanih osoba koja proizlazi iz pozicija knjige trgovanja ne smije prijeći 500% kapitala investicijskog društva,

4. ako je od dana prekoračenja proteklo više od deset dana, zbroj svih prekoračenja investicijskog društva ne smije prijeći 600% kapitala investicijskog društva.

Članak 25. Kontinuirano praćenje izloženosti prema pojedinim osobama

Društvo će izvještavati Nadzorni odbor I Agenciju tromjesečno o svim velikim izloženostima iz članka 19. Stavka 2. ove Politike tijekom protekla 3 mjeseca kao i o svim prekoračenjima najveće dopuštene izloženosti iz članka 24. ove Politike tijekom protekla 3 mjeseca. Taj će izvještaj obavezno sadržavati iznos prekoračenja i naziv/ime osobe na koju se odnosi prekoračenje.

U slučaju prekoračenja najveće dopuštene izloženosti iz knjige pozicija kojima se ne trguje, investicijsko društvo će o istome bez odgode izvijestiti Agenciju.

Izvještaj o stanju izloženosti prema pojedinim klijentima iz prethodnog stavka ovog članka sastavlja zaposlenik Društva najmanje jednom mjesečno te ga dostavlja Risk Manager najkasnije pet radnih dana nakon proteka mjeseca.

Članak 26. Korektivne mjere u slučaju prevelike izloženost prema pojedinim osobama

U slučaju da izloženosti veće od dopuštene ovom Politikom, Risk Manager dužan je u najkraćem mogućem roku o istome izvijestiti Upravu Društva te zajedno s njime utvrditi način rješavanja uočenog problema.

VALUTNI RIZIK

Članak 27. Definicija valutnog rizika

Valutni rizik je rizik kojem je Društvo izloženo kada ima otvorenu deviznu poziciju koja može imati za posljedicu financijski gubitak zbog promjene deviznog tečaja.

Članak 28. Postupak upravljanja valutnim rizikom

Upravljanje izloženošću valutnom riziku realizira se kroz:

1. procjenu i mjerenje izloženosti valutnom riziku,
2. definiranju sustava granica,
3. praćenje i kontrolu iskorištenosti granica,
4. sustav izvještavanja i
5. eventualne korektivne aktivnosti.

Odgovornost za upravljanje izloženosti valutnim rizikom ima Uprava Društva. Uprava Društva delegira ovlasti za upravljanje izloženosti valutnim rizikom Risk Manageru

Članak 28. Određivanje kapitalnih zahtjeva za valutni rizik

U skladu s Odredbama Pravilnika o adekvatnosti kapitala investicijsko društvo je dužno izračunavati kapitalni zahtjev za valutni rizik ako ukupna neto otvorena devizna pozicija investicijskog društva, prelazi 2% kapitala investicijskog društva.

Investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za valutni rizik na način da zbroj ukupne neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva pomnoži s 8%.

Neto otvorena devizna pozicija se utvrđuje u svakoj pojedinoj valuti, te može biti duga ili kratka. Investicijsko društvo ima neto kratku deviznu poziciju u određenoj valuti kada je zbroj elemenata iz članka 51. Pravilnika o adekvatnosti kapitala u toj valuti negativan. Investicijsko društvo ima neto dugu deviznu poziciju u određenoj valuti kada je zbroj elemenata iz članka 51. Pravilnika o adekvatnosti kapitala u toj valuti pozitivan.

U izračun neto otvorene devizne pozicije uključuje se čitav niz elemenata navedenih u stavku 51. Pravilnika o adekvatnosti kapitala, od kojih društvo ima samo spot pozicije u valuti. U skladu s time neto deviznu poziciju Društva čini neto „spot“ pozicija u valuti (razlika između imovine i obveza u toj valuti, uključujući i nedospjele kamate i "spot" poziciju valutnih "swap" ugovora i "spot" transakcije koje su ugovorene, ali nisu bilančno uknjižene);

U imovinu i obveze u stranoj valuti uključuju se sva devizna imovina i obveze te imovina te obveze u kunama čija se vrijednost u kunama izračunava na temelju tečaja kune prema stranoj valuti.

Ukupna neto kratka devizna pozicija investicijskog društva zbroj je svih neto kratkih deviznih pozicija investicijskog društva u pojedinim valutama. Ukupna neto duga devizna pozicija investicijskog društva zbroj je svih neto dugih deviznih pozicija investicijskog društva u pojedinim valutama. Ukupnu neto otvorenu deviznu poziciju investicijskog društva čini veći od tih dvaju zbrojeva, a iskazuje se u apsolutnom iznosu.

Članak 29. Granice izloženosti valutnom riziku

Sustav granica izloženosti valutnom riziku iskazuje spremnost prihvaćanja određene izloženosti valutnom riziku radi očekivanja o ostvarivanju financijske dobiti.

Najveća dozvoljena otvorena devizna pozicija u jednoj valuti uključujući poziciju u opcijama:

1. EUR – 15% osnovnog kapitala Banke,

2. USD – 5% osnovnog kapitala Banke,
3. ostale valute – 5% osnovnog kapitala Banke.

Najveća dozvoljena ukupna otvorena devizna pozicija uključujući pozicije u opcijama – 18% jamstvenog kapitala Banke.

Članak 30. Praćenje i kontrola iskorištenosti granica

Dnevni nadzor i kontrolu iskorištenosti granice otvorene devizne pozicije provodi Odbor za upravljanje rizicima u skladu s odredbama Politike o upravljanju rizika Društva i Pravilnika o adekvatnosti kapitala.

U slučaju prekoračenja granice izloženosti valutnom riziku Odbor za upravljanje rizikom dužan je u najkraćem roku izvijestiti Upravu Društva.

Članak 31. Sustav izvještavanja

Odbor za upravljanje rizicima mjesečno izvještava Upravu za rizike o kretanju rizične vrijednosti valutnog rizika i kapitalnog zahtjeva za izloženost valutnom riziku.

Pored toga, Odbor za upravljanje rizicima priprema mjesečne analize i izvještaje o izloženosti Društva valutnom riziku za sjednice Nadzornog odbora Društva.

Članak 32. Korektivne mjere vezane uz valutni rizik

U slučaju prekoračenja Pravilnikom utvrđenih granica izloženosti valutnom riziku, Odbor za upravljanje rizicima predlaže mjere uklanjanja navedenih prekoračenja koje trebaju provesti ostali Sektori Društva, a s ciljem održavanja izloženosti Društva valutnom riziku u propisanim okvirima.

C. KREDITNI RIZIK

Članak 33. Definicija kreditnog rizika

Kreditni rizik je rizik gubitka koji nastaje zbog neispunjavanja novčane obveze osobe prema investicijskom društvu.

Članak 34. Određivanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik

Prema Pravilniku o adekvatnosti kapitala, Društvo je dužno sve izloženosti razvrstati u pripadajuće kategorije navedene u članku 126. te im dodijeliti pripadajući ponder rizika.

Kategorije izloženosti su:

1. potraživanja ili potencijalna potraživanja od središnje države ili središnjih banaka,
2. potraživanja ili potencijalna potraživanja od regionalne ili lokalne samouprave,
3. potraživanja ili potencijalna potraživanja od javnih državnih tijela,
4. potraživanja ili potencijalna potraživanja od multilateralnih razvojnih banaka,
5. potraživanja ili potencijalna potraživanja od međunarodnih organizacija,
6. potraživanja ili potencijalna potraživanja od institucija,
7. potraživanja ili potencijalna potraživanja od trgovačkih društava,
8. potraživanja ili potencijalna potraživanja od stanovništva,
9. potraživanja ili potencijalna potraživanja osigurana nekretninama,
10. dospjela nenaplaćena potraživanja,
11. visokorizična potraživanja,
12. potraživanja u obliku pokrivenih obveznica,
13. kratkoročna potraživanja od institucija i trgovačkih društava,
14. potraživanja u obliku ulaganja u subjekte za zajednička ulaganja,
15. ostale stavke.

Za bilančne stavke, kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti izračunava se množenjem bilančne izloženosti s pripadajućim ponderom rizika, propisanim u Odjeljku 2. Glave IV. Poglavlja I. Pravilnika o adekvatnosti kapitala.

Za izvanbilančne stavke, kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti se izračunava na način da se prvo izvanbilančne izloženosti konvertiraju množenjem sa slijedećim postocima navedenim u članku 128. stavka 1. Pravilnika o adekvatnosti kapitala,

1. za nizak rizik – množenjem s 0%,
2. za srednje nizak rizik - množenjem s 20%,
3. za srednji rizik - množenjem s 50% ,
4. za visok rizik - množenjem s 100%

a potom se na tako dobivenu konvertiranu vrijednost primijene pripadajući ponderi rizika iz Odjeljka 2. Glave IV. Poglavlja I. Pravilnika o adekvatnosti kapitala. Detaljan popis rizičnosti pojedinih izvanbilančnih stavki dan je u članku 128. Pravilnika o adekvatnosti kapitala.

U izračun kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti ne uključuju se stavke koje se oduzimaju od kapitala. Ako se stavke nelikvidnih sredstava u skladu sa Zakonom, odbijaju od kapitala investicijskog društva, izloženost koja proizlazi iz tih stavki je jednaka nuli.

Primjena pondera rizika ovisi o pripadnosti izloženosti pojedinoj kategoriji izloženosti iz članka 34. Pravilnika i njezinom stupnju kreditne kvalitete.

Stupanj kreditne kvalitete određuje se na temelju kreditnih rejtinga dodijeljenih od VIPKR ili kreditnih procjena dodijeljenih od strane AKI.

Od kategorija izloženosti navedenih u stavku 2. ovoga članka Društvo je izloženo slijedećim kategorijama:

1. potraživanja ili potencijalna potraživanja od institucija,
2. potraživanja ili potencijalna potraživanja od trgovačkih društava,
3. potraživanja ili potencijalna potraživanja od stanovništva,
4. dospjela nenaplaćena potraživanja,
5. visokorizična potraživanja,
6. kratkoročna potraživanja od institucija i trgovačkih društava,

Članak 35. Potraživanja ili potencijalna potraživanja od institucija,

Izloženostima prema institucijama čije je preostalo dospijeće duže od tri mjeseca, dodjeljuje se ponder rizika iz slijedeće tablice, a u skladu s kreditnim rejtingom dodijeljenim od priznate VIPKR, koji je raspoređen po određenim stupnjevima kreditne kvalitete.

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika
1	20%
2	50%
3	50%
4	100%
5	100%
6	150%

Izloženostima prema institucijama čije je preostalo dospijeće kraće ili jednako tri mjeseca, dodjeljuje se ponder rizika iz slijedeće Tablice, a u skladu s kreditnim rejtingom dodijeljenim od priznate VIPKR, koji je raspoređen po određenim stupnjevima kreditne kvalitete.

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika
1	20%
2	20%
3	20%
4	50%
5	50%
6	150%

Izloženostima prema institucijama čije je izvorno dospijeće duže od tri mjeseca, a nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika 50%.

Izloženostima prema institucijama čije je izvorno dospijeće kraće ili jednako tri mjeseca, a nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika 20%.

Iznimno od prethodna dva stavka, izloženostima prema institucijama koja nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema središnjoj državi u kojoj je sjedište institucije, ili ponder rizika propisan u stavcima 1. i 2. ovog članka, ovisno o tome koji je ponder veći.

Ako za kratkoročne izloženosti prema institucijama postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting izdanja), dodijeljen od priznate VIPKR, ovim se izloženostima dodjeljuje ponder rizika u skladu s kreditnim rejtingom, kako je navedeno u slijedećoj tablici:

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika
1	20%
2	50%
3	100%
4	150%
5	150%
6	150%

Kratkoročnim izloženostima prema institucijama koje imaju kratkoročne kreditne rejtinge za iste izloženosti (rejting izdanja), na osnovi kojih je ponder rizika povoljniji ili jednak ponderu rizika koji je određen kratkoročnim kreditnim rejtingima iz članka 139. stavka 2. Pravilnika o adekvatnosti kapitala, dodjeljuje se povoljniji kreditni rejting, dok se ostalim kratkoročnim izloženostima prema institucijama dodjeljuje ponder rizika, u skladu sa člankom 139. stavkom 2. ovog Pravilnika.

Kratkoročnim izloženostima prema institucijama koje imaju kratkoročne kreditne rejtinge za iste izloženosti (rejting izdanja), na osnovi kojih je ponder rizika nepovoljniji od pondera rizika koji je određen kratkoročnim kreditnim rejtingima iz članka 139. stavka 2. ovog Pravilnika, tim i svim ostalim kratkoročnim izloženostima prema institucijama koje nemaju kreditni rejting (rejting izdanja), dodjeljuje se nepovoljniji ponder rizika.

Ako financijske institucije imaju dozvolu za rad koju je izdalo nadležno tijelo koje je odgovorno i za licenciranje i nadzor investicijskih društava, ili nadležno tijelo ovih institucija ima potpisan ugovor o suradnji s nadležnim tijelom investicijskih društava, te ako financijske institucije ispunjavaju iste regulatorne zahtjeve koji se primjenjuju i na investicijska društva, dodjeljuje se ponder rizika na način kako je za ponderiranje izloženosti prema institucijama to propisano u člancima 139. do 141. ovog Pravilnika .

Investicijsko društvo dužno je za izloženosti za koje postoji rejting za specifično izdanje koje predstavlja izloženost prema instituciji (uključujući i kratkoročni kreditni rejting), a koje se uključuje u ovu kategoriju, primijeniti odredbe navedene u Odjeljku 3. ove Glave.

Izloženostima prema institucijama s preostalim dospijećem do tri mjeseca, a koje su nominirane u valuti dužnika i s izvorima sredstava u istoj toj valuti, dodjeljuje se ponder rizika za jednu kategoriju manje povoljan od pondera rizika koji se dodjeljuje izloženosti prema središnjoj državi, u skladu sa člankom Pravilnika o adekvatnosti kapitala.

Ulaganjima u kapital drugih institucija investicijsko društvo dodjeljuje ponder rizika 100%, osim ako se ista ulaganja odbijaju pri izračunu kapitalnih zahtjeva za rizike tog investicijskog društva.

Članak 36. Izloženosti prema trgovačkim Društvima

Izloženostima prema trgovačkim društvima dodjeljuje se ponder rizika iz slijedeća tablice, a u skladu s kreditnim rejtingom, dodijeljenim od priznate VIPKR, koji je raspoređen u određeni stupanj kreditne kvalitete.

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika
1	20%
2	50%
3	100%
4	100%
5	150%
6	150%

Izloženostima prema trgovačkim društvima koja nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika 100% ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema središnjoj državi u kojoj je sjedište trgovačkog društva, ovisno o tome koji je ponder veći.

Ako za kratkoročne izloženosti prema trgovačkim društvima postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting izdanja), dodijeljen od priznate VIPKR, ovim se izloženostima dodjeljuje ponder rizika iz Tablice 21. iz članka 141. Pravilnika, o adekvatnosti kapitala, a u skladu s kreditnim rejtingom koji je raspoređen po određenim stupnjevima kreditne kvalitete.

Investicijsko društvo dužno je, za izloženosti za koje postoji rejting za specifično izdanje koje predstavlja izloženost prema trgovačkom društvu (uključujući i kratkoročni kreditni rejting izdanja), a koja se uključuje u ovu kategoriju, primijeniti odredbe iz Odjeljka 3. Glave 4 Pravilnika o adekvatnosti kapitala.

Članak 37. Izloženost prema stanovništvu

(1) Izloženostima prema stanovništvu dodjeljuje se ponder rizika 75%, ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

- radi se o izloženosti prema fizičkoj osobi ili prema MSD;
- izloženost pripada dovoljno diversificiranom dijelu portfelja stanovništva;

- ukupna izloženost investicijskog društva i grupe povezanih osoba s investicijskim društvom prema dužniku i grupi povezanih osoba s dužnikom, osim potraživanja i potencijalnih potraživanja osiguranih domaćim stambenim nekretninama te uključenih u kategoriju navedenu u članku 146. Pravilnika o adekvatnosti kapitala, ne smije prijeći 2,5 milijuna kuna. Investicijsko društvo dužno je poduzeti primjerene aktivnosti, kako bi prikupilo informacije vezane uz utvrđivanje izloženosti prema stanovništvu.

Kako bi se neki dio portfelja stanovništva smatrao diversificiranim, Društvo će u skladu s člankom 144. Pravilnika o adekvatnosti kapitala propisati interni pokazatelj diversificiranosti po svakom proizvodu, posebno za fizičke osobe, a posebno za MSD.

Pokazatelj diversificiranosti izračunava se na temelju povijesnih podataka u posljednje dvije godine na sljedeći način:

- Ukupan iznos potraživanja po pojedinom proizvodu dijeli se s brojem transakcija po istom proizvodu.
- Dobiveni rezultat predstavlja prosječnu izloženost po pojedinom proizvodu; pokazatelj diversificiranosti predstavlja postotni udio prosječne izloženosti po pojedinom proizvodu u ukupnom iznosu potraživanja po pojedinom proizvodu.
- pokazatelj diversificiranosti ni u kojem slučaju ne smije biti veći od 0,2%.

Članak 38. Dospjela nenaplaćena potraživanja

Izloženostima ili dijelu izloženosti koje nisu osigurane kolateralom, a utvrđeno je kašnjenje u plaćanju duže od 90 dana, dodjeljuje se ponder rizika:

1. 150%, ako su ispravci vrijednosti manji od 20% neosiguranog dijela ukupne izloženosti; ili
2. 100%, ako su ispravci vrijednosti veći od 20% neosiguranog dijela ukupne izloženosti.

Pod osiguranim dijelom izloženosti iz stavka 1. ovog članka, podrazumijeva se dio koji je u potpunosti pokriven kolateralom i garancijama priznatim u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjena kreditnog rizika Glave IV. Pravilnika o adekvatnosti kapitala.

Ako je dospjelo nenaplaćeno potraživanje u potpunosti pokriveno kolateralom i garancijama, priznatim u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjena kreditnog rizika Glave IV. Pravilnika o adekvatnosti kapitala, primjenjuje se ponder rizika od 100%.

Članak 39. Visokorizična potraživanja

Visokorizičnim potraživanjima dodjeljuje se ponder rizika 150%.

Članak 40. Maržne transakcije

Glava II. Poglavlje 8. Odjeljak II. Pravilnika o adekvatnosti kapitala

Članak 41. Kontinuirano praćenje i korektivne mjere izloženosti kreditnom riziku

Odbor za upravljanje rizicima će kontinuirano pratiti izloženost prema svakom pojedinom elementu kreditnog rizika. Pri tome će se posebno razmatrati:

1. diversificiranost izloženosti prema sektoru stanovništva
2. udio dospjelih neplaćenih potraživanja u ukupnim potraživanjima i jamstvenom kapitalu
3. udio visokorizičnih potraživanja u ukupnim potraživanjima i jamstvenom kapitalu

U slučaju da je udio dospjelih neplaćenih potraživanja ili visoko rizičnih potraživanja u ukupnim potraživanjima veći od 10%, odnosno veći od 0,5% u jamstvenom kapitalu, Risk Manager će o istome izvijestiti Upravu Društva te predložiti izmjene poslovne politike Društva s ciljem smanjenja mogućnosti nastanka gubitka zbog nenaplativosti potraživanja.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Članak 42. Definicija rizika likvidnosti

Članak 43. Pokazatelj likvidnosti

- (1) Pokazatelj likvidnosti investicijskog društva je omjer između likvidnih sredstava i obveza koje su dospjele i koje uskoro dopijevaju.
- (2) U likvidna sredstva iz stavka 1. ovog članka, koja svojom ukupnom vrijednošću čine trajni opseg/volumen likvidnosti investicijskog društva, ubrajaju se slijedeće bilančne pozicije:
  1. sredstva na novčanim računima investicijskog društva,
  2. depoziti po viđenju, depoziti s preostalim dospeljećem do pet (5) dana i depoziti na opoziv s opozivom do pet (5) dana u kreditnim institucijama,
  3. gotovina u blagajni,
  4. obveznice ili kuponi obveznica, blagajnički zapisi i drugi slični novčani instrumenti onih izdavatelja kojima je dodijeljen ponder rizika „0“ u skladu s Pravilnikom o adekvatnosti kapitala investicijskih društava
  5. potraživanja od klirinško depozitnih društava s naslova kupnje vrijednosnih papira ili prodanih na burzama (priznatim burzama/burzama članicama menunarodnog udruženja burzi), s dospeljećem zaključno pet (5) dana, osim ako su potraživanja već u dospeljeću više od jednog dana, a nisu plaćena,
  6. neiskorišteni ugovoreni iznosi odobrenih, bezuvjetnih okvirnih kredita banaka sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, državi članci EU ili drugoj državi koja ispunjava uvjete iz Pravilnika o adekvatnosti kapitala investicijskih društava, koje je moguće iskoristiti u roku pet (5) dana, do iznosa, jasno definiranog ugovorom,

7. 7. dospelja i nedospelja potraživanja za koje je investicijsko društvo primilo predujam ili dokaz o plaćanju od strane kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, državi članci EU ili drugoj državi koja ispunjava uvjete iz Pravilnika o adekvatnosti kapitala investicijskih društava

(2) Iznimno od odredbi stavka 1. ovoga članka, u likvidna sredstva ne uvrštavaju se ona sredstva koja su opterećena s pravima trećih odnosno nije ih moguće unovčiti u roku pet (5) dana.

(3) Obveze investicijskog društva iz stavka 1. ovog članka, koje su dospjele su one obveze iz poslovanja, financiranja i pružanja/obavljanja investicijskih usluga i aktivnosti u svezi s financijskim instrumentima za račun klijenta ili za vlastiti račun, koje su dospjele za plaćanje na dan za koji se izračunava pokazatelj likvidnosti.

(4) Obveze investicijskog društva iz stavka 1. ovog članka, koje uskoro dospijevaju su one obveze iz poslovanja, financiranja i pružanja/obavljanja investicijskih usluga i aktivnosti u svezi s financijskim instrumentima za račun klijenta ili za vlastiti račun, koje će dospjeti u roku pet (5) dana ili ih je moguće opozvati u roku pet (5) dana od dana za koji se izračunava pokazatelj likvidnosti.

(5) U obveze iz stavka 3. i 4. ovog članka ubrajaju se i bilančne i izvanbilančne obveze koje nisu opozive, a povezane su s izdatkom odnosno obvezama iz terminskih poslova i danih garancija.

(6) Obveze su i svi drugi odgođeni izdaci koji nisu iskazani kao obveza u bilanci stanja a za koje je izvjesno da će nastupiti u roku jednog dana.

(7) Obveze investicijskog društva koje nastaju izručenjem određenog financijskog instrumenta drugoj ugovornoj strani, umanjuju se za vrijednost/količinu istog financijskog instrumenta kojima investicijsko društvo slobodno raspolaže u trenutku izračuna svih dospjelih obveza iz ovoga članka.

(8) Investicijsko društvo vrednuje stavke sredstava i obveza iz ove Politike, po knjigovodstvenoj vrijednosti.

(9) Investicijsko društvo ostvaruje najmanju razinu likvidnosti kad pokazatelj likvidnosti investicijskog društva, koji je izračunat u skladu s člankom 2. ove Politike, iznosi najmanje jedan (1,00).

Članak 44. Kontinuirani praćene korektivne mjere izloženosti riziku likvidnosti

Društvo dnevno utvrđuje opseg likvidnosti, dospjele obveze i obveze koje uskoro dopijevaju te izračunava pokazatelj likvidnosti iz članka 43. ove Politike te o istome dnevno obavještava Risk Managera i Predsjednika Uprave.

Mjesećni izgled o pokazatelju likvidnosti i opsegu likvidnosti za sve radne dane se mjesećno dostavlja Agenciji, ćlanovima Uprave.

U slućaju nastupa svakog zakašnjenja plaćanja dospjelih obveza Društvo obvezno izvještava Upravu i Agenciju u roku 24 sata od nastupa svakog zakašnjenja plaćanja dospjelih obveza ako je razlog kašnjenja nesposobnost plaćanja. Obavijest mora sadržavati ukupnu visinu dospjelih neplaćenih obveza investicijskog društva razlikujući obveze s osnova vrijednosnih papira od drugih obveza, razloge kašnjenja plaćanja i mjere/postupke koje će investicijsko društvo provesti radi otklanjanja nesposobnosti plaćanja.

Risk Manager je dužnan najmanje jednom mjesećno dostaviti Predsjednicima Uprave i Nadzornog odbora izvještaj o stanju likvidnosti u poduzeću s preporukama o daljnjem smjeru upravljanja rizikom likvidnosti.

ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 45. Stupanje na snagu**

Ovaa Politika stupa na snagu danom donošenja.